

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ШТАТУ НЬЮ-ЙОРК У ПОТСДАМІ (США)
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА РАДА

**Розвиток правової держави і
громадянського суспільства в Україні:
проблеми теорії і практики**
Збірник науково-методичних праць

Херсон – 2011

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ

Василяк Олесь Костантинович
Одеський національний університет імені
І.І. Мечникова

Реформування економічних відносин та становлення нової економічної системи України на початку та у середині 90-х років минулого століття викликало нагальну потребу в перегляді системи кримінально-правової охорони цих відносин з боку кримінального законодавства України та в кардинальній зміні не лише окремих положень кримінального закону, а і векторності названої системи. Саме з цією метою та в цілях посилення захисту економіки України від протиправних посягань 28 січня 1994 р. Кримінальний кодекс України 1960 року було доповнено ст. 148-6 "Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю" та 148-7 "Розголошення комерційної таємниці". З незначними змінами вказані норми були включені до нового Кримінального кодексу України 2001 р., відповідно, у ст. 231 "Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю" та ст. 232 "Розголошення комерційної таємниці".

Визначення в законі про кримінальну відповідальність такого предмету злочину, як інформація з обмеженим доступом, не було та не є новелою кримінального законодавства. Питанням кримінально-правової охорони інформації з обмеженим доступом завжди приділялося багато уваги. Але такого роду інформація є неоднорідною за своїм змістом, соціальним значенням та правовим режимом. Так, відповідно до інформаційного листа Вищого Господарського Суду України № 01-8/134 від 28 березня 2007 року, інформація з обмеженим доступом за своїм правовим режимом поділяється на таємну і конфіденційну.

До таємної інформації відноситься інформація, що містить відомості, які становлять державну та іншу передбачену законом таємницю, розголошення якої завдає шкоди особі, суспільству і державі, а тому доступ до неї здійснюється відповідно до законів про таку інформацію.

Конфіденційна інформація — це відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов. Особи, які володіють конфіденційною інформацією, самостійно визначають режим доступу до неї, включаючи належність її до категорії конфіденційної, та встановлюють для неї систему (способи) захисту.

У разі незаконного розголошення таємної інформації або незаконного поширення чи незаконного використання конфіденційної інформації третіми особами вчинене розглядається як правопорушення, а винні особи підлягають юридичній відповідальності відповідно до рівня та ступеня суспільної небезпеки (шкідливості) вчиненого. Так, кримінальне законодавство України передбачає наявність складу злочину та встановлює кримінальну відповідальність за протиправні дії щодо державної таємниці (ст. 114, 328 та 329 КК), лікарської таємниці (ст. 145 КК), таємниці голосування (ст. 159, ч. 3 ст. 160 КК), таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції (ст. 163 КК), таємниці усиновлення (удочеріння) (ст. 168 КК), конфіденційної інформації про особу (ст. 182 КК), комерційної або банківської таємниці (ст. 231 та 232 КК), інсайдерської інформації (ст. 232-1 КК), професійної таємниці захисника чи представника особи (ст. 397 КК), відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю (ст. 422 КК), економічних,

науково-технічних або інших відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави (ст. 330 КК) а також за погрози розголошення відомостей, які потерпілий чи його близькі родичі бажають зберегти в таємниці, – як спосіб вчинення вимагання (ст. 189 КК) Але незважаючи на те, що у всіх зазначених випадках наведені види інформації з обмеженим доступом є або предметом посягання, або предметом злочину, або безпосередньо пов'язані з посяганням на інші права, свободи та інтереси особи, законодавство чітко диференціює кримінальну відповідальність в залежності саме від суб'єктивного ставлення (суб'єктивної інкримінації), тобто в залежності від того, на який саме об'єкт здійснюється посягання винною особою. У разі вчинення діяння, що порушує суверенітет, територіальну цілісність, недоторканність, обороноздатність, державну, економічну чи інформаційну безпеку України, поєднане із передачею або збиранням відомостей, що становлять державну таємницю, скоєне розглядається як злочин проти основ національної безпеки України (розділ I Особливої частини КК). В інших випадках розголошення відомостей, що становлять державну таємницю, розглядається як злочин у сфері охорони державної таємниці (розділ XIV Особливої частини КК) або злочин проти встановленого порядку несення військової служби (розділ XIX Особливої частини КК).

Таким чином, диференціація кримінальної відповідальності залежить не від змісту та особливостей певної інформації з обмеженим доступом, з певними властивостями якої закон про кримінальну відповідальність пов'язує наявність у діяч особи ознак конкретного складу злочину, а від характеристики певних відносин, благ, цінностей, прав і свобод (об'єкта злочину), на які безпосередньо здійснюються посягання. Вказане обумовлено тим, що предмет злочину як самостійна ознака злочину завжди існує поряд з об'єктом. Саме об'єкт і предмет у своїй сукупності утворюють самостійний елемент складу конкретного злочину. Вказаний підхід є основоположним, тобто таким, на якому побудована вся галузь кримінального права, окремі її інститути, правотворча і правозастосовна діяльність в нашій державі.

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ РЕЄСТРАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Волкович Олена Юрївна

Херсонський державний університет

Сучасні демократичні стандарти європейських країн відіграють провідну роль у трансформації правової системи України. Вітчизняні правознавці спрямовують свої зусилля на правове забезпечення комплексної адміністративної реформи та переосмислення концептуальних положень адміністративно-правової доктрини нашої держави на основі загальноприйнятих демократичних принципів [1, с.4].

У зв'язку з ним необхідно вирішувати ці проблеми стрімкими, ефективними та правовими засобами, оскільки проблеми підвищення ефективності інноваційної діяльності сучасних суб'єктів господарювання набувають принципового значення. Так, її вирішення дасть змогу перейти до створення і використання технологій більш високого рівня, а отже, прискорити економічне зростання національної економіки.

Теоретичним та прикладним підґрунтям цієї теми дослідження стали праці вчених у галузі адміністративного, фінансового, податкового права, зокрема, В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, Г.В. Атаманчука, А.С. Васильєва, І.П. Голосніченка, К.Н. Нілова, Н.Р. Нижник, В.М. Плішкіна, Ю.А. Тихомирова, В.К. Шкарупи, І.Л. Бачила, які присвятили певним чином свої роботи питанням державного регулювання.

ТОМЛІНА Юлія Євгенівна <i>Парламентський контроль: вивчення світового досвіду</i>	60
ФЕДОРЧУК Олександр Михайлович, ЗУБЕНКО Василь Васильович <i>Місцеве самоврядування як право територіальної громади</i>	63
ЦИБУЛЕНКО Лариса Олександрівна <i>Конституційна реформа: пріоритети формування та функціонування Верховної Ради України</i>	65
ЧЕРМОШЕНЦЕВ Николай Иванович <i>Политические аспекты модернизации местного самоуправления</i>	67
ЧИРКОВА Любов Николаевна <i>Лишенные детства</i>	68
ЧИРКОВА Олена Анатоліївна <i>Тетрархія Діоклетіана</i>	70
ШКРЕБЕЦЬ Дмитро Васильович <i>Шляхи та напрямки реформування судової системи України</i>	71
Розділ 2. "Правове забезпечення розбудови громадянського суспільства в Україні"	
PORTUGAL, Edwin, CAO, Sergio <i>Internationalization in Higher Education: Strategic Perspectives of Universities in the United States and the University of the Philippines</i>	74
АЛЯБОВ Юрій Васильович <i>Ступінь готовності нормативно-правового забезпечення та інформаційної бази до введення в обіг земель сільськогосподарського призначення</i>	78
БЛАШ Олександр Володимирович <i>Шляхи вдосконалення кримінально-правового забезпечення права особи на свободу віросповідання</i>	80
БОЙКО Андрій Володимирович <i>Суб'єктивні ознаки погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу</i>	82
ВАЛЕЦЬКА Оксана Валеріївна <i>Проблеми законодавчого закріплення мінімальної заробітної плати у трудовому праві України та Ізраїлю</i>	83
ВАСИЛЯКА Дмитро Костянтинівич <i>Поняття "кримінально-процесуальний строк" та його значення в кримінальному судочинстві</i>	85
ВАСИЛЯКА Олеся Костянтинівна <i>Кримінально-правова охорона економічної інформації з обмеженим доступом</i>	88
ВОЛКОВИЧ Олена Юріївна <i>Доцільність запровадження електронної реєстрації суб'єктів господарювання</i>	89
ГЕТЬМАН-П'ЯТКОВСЬКА Ірина Анатоліївна <i>Мировні методи реформування судової системи України: проблеми теорії і практики</i>	91
ГОНТАР Дмитро Олександрович <i>Норми виконавчого права у механізмі охоронного регулювання суспільних відносин</i>	94